

פרשת ויקרא "טעמי הקרבנות"

הרמב"ם מורה נבוכים חלק ג' פרק לב

והוא שא"א לצאת מן ההפך אל ההפך פתאום, ולזה א"א לפי טבע האדם שיניח כל מה שהרגיל בו פתאום. וכאשר שלח השם מרע"ה לתתנו ממלכת כהנים וגוי קדוש בידיעתו ית' כמ"ש ובאר אתה הראת לדעת וגו', וידעת היום והשבות וגו', ולהנתן לעבודתו כמ"ש ולעבדו בכל לבבכם, ואמר ועבדתם את ה' אלוהיכם, ואמר ואותו תעבדו, והיה המנהג המפורסם בעולם כלו שהיו אז רגילין בו והעבודה הכוללת אשר גדלו עליה, להקריב מיני ב"ח בהיכלות ההם אשר היו מעמידים בהם הצלמים ולהשתחות להם ולקטר לפניהם, והעובדים הפרושים היו אז האנשים הנתונים לעבודת ההיכלות ההם העשויים לשמש ולירח ולכוכבים כמו שבארנו, לא גזרה חכמתו ותחבולתו המבוראת בכל בריאותיו שיצונו להניח מיני העבודות ההם כולם ולבטלם, כי אז היה מה שלא יעלה בלב לקבלו, כפי טבע האדם שהוא נוטה תמיד למורגל, והיה דומה אז כאלו יבא נביא בזמננו זה שיקרא לעבודת השם ויאמר השם צוה אתכם שלא תתפללו אליו ולא תצומו ולא תבקשו תשועתו בעת צרה, אבל תהיה עבודתכם מחשבה מבטלי מעשה, ומפני זה השאיר השם מיני העבודות ההם והעתיקם מהיותם לנבראים ולעניינים דמיוניים שאין אמתות להם לשמו ית', וצונו לעשותן לו ית', וצונו לבנות היכל לו, ועשו לי מקדש, ושיהיה המזבח לשמו, מזבח האדמה תעשה לי, ושיהיה הקרבן לו, אדם כי יקריב מכם קרבן לה', ושישתחו לו ושיקטירו לפניו. והזהיר מעשות דבר מאלו העניינים והמעשים לזולתו, זובח לאלהים יחרם וגו', כי לא תשתחוה לאל אחר, והפריש כהנים לבית המקדש ואמר וכהנו לי, וחייב שייחד להם מתנות על כל פנים שיספיקו להם מפני שהם עוסקים בבית ובקרבנותיו, והם מתנות הלויים והכהנים, והגיע התחבולה בזאת הערמה האלוקית שנמחה זכר ע"ז והתקיימה הפנה הגדולה האמתית באומתנו, והוא מציאות השם ואחדותו, ולא יברחו הנפשות וישתוממו בבטל העבודות אשר הורגלו ולא נודעו עבודות זולתם.

ואני יודע שנפשו תברח מזה הענין בהכרח בתחלת מחשבה ויכבד עליך, ותשאלני בלבך ותאמר לי איך יבאו מצות ופעולות עצמות מבוררות מאד והושם להם זמנים, והם כלם בלתי מכוונים לעצמם אבל הם מפני דבר אחר, כאלו הם תחבולה שעשה השם לנו להגיע אל כונתו הראשונה, ואי זה מונע היה אצלו לצוות לנו כוונתו הראשונה ויתן בנו יכולת לקבלה ולא היה צריך לאלו אשר חשבת (הקרבנות) שהם על צד הכוונה השנייה?

שמע תשובתי אשר תסיך מלבך זה החלי ויגלה לך אמתת מה שעוררתיך עלי, והוא שכבר בא בתורה כמו זה הענין בשהו והוא אמרו ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלשתים וגו', ויסב אלוקים את העם דרך המדבר ים סוף וגו', וכמו שהסב השם אותם מן הדרך הישרה אשר היתה. מכוונת תחלה, מפני יראת מה שלא היו יכולים לסבלו לפי הטבע, אל דרך אחרת עד שתגיע הכוונה הראשונה, כן צוה בזאת המצוה אשר זכרנו מפני יראת מה שאין יכלת לנפש לקבלו לפי הטבע עד שיגיע הכוונה הראשונה, והיא השגתו יתעלה והנחת ע"ז, כי כמו שאין בטבע האדם שיגדל על מלאכת עבדות בחמר ובלבנים והדומה להם ואחר כך ירחץ ידיו לשעתו מלכלוכם וילחם עם ילידי הענק פתאום, כי אין בטבעו שיגדל על מינים רבים מן העבודות ומעשים מורגלים, שכבר נטו אליהם הנפשות עד ששכו כמושכל ראשון, ויניחם כלם פתאום, וכמו שהיה מחכמת השם להסב אותם במדבר עד שילמדו גבורה, כמו שנודע שההליכה במדבר ומיעוט הנאות הגוף מרחיצה וכיוצא בהם יולידו הגבורה והפכם יולידו רך לבב, ונולדו גם כן אנשים שלא הרגילו בשפלות ובעבודות, וכל זה היה במצות אלוקיות על יד משה רבינו, על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו, את משמרת ה' שמרו על פי ה' ביד משה, כן בא זה החלק מן התורה בתחבולה אלוקית עד שישארו עם מין המעשה המורגל, כדי שתעלה בידם האמונה אשר היא הכוונה הראשונה...

...ואומר כי כאשר היה זה המין מן העבודה רוצה לומר הקרבנות על צד הכוונה השנייה, והצעקה והתפלה וכיוצא בהן ממעשה העבודות יותר קרובות אל הכוונה הראשונה והכרחיות בהגיע אליו, שם בין שני המינים הפרש גדול, והוא שזה המין מן העבודה רוצה לומר הקרבת הקרבנות, אף על פי שהם לשמו יתעלה, לא חייב עלינו כמו שהיה בתחלה, ר"ל שנקריב בכל מקום ובכל זמן, ולא שנעשה היכל באשר יזדמן, ושיקריב מי שיזדמן החפץ ימלא את ידו, אבל נאסר כל זה עלינו והושם בית אחד אל המקום אשר יבחר ה', ואין מקריבין בזולתו, אמר השמר לך פן תעלה עולותיך בכל מקום אשר תראה, ולא יהיה כהן אלא זרע המיוחד, כל זה הענין למעט זה המין מן העבודות שלא יהיה ממנו אלא מה שלא גזרה חכמתו להניחו לגמרי, אבל התפלה והתחנה היא מותרת בכל מקום, כל מי שיזדמן, וכן הציצית, והמוזזה, והתפילין, וזולתן מן העבודות הדומות להן, ובעבור זה הענין אשר גלית לך נמצא הרבה בספרי הנביאים

שמוכיחים בני אדם על רוב השתדלותם והתחזקם להביא הקרבנות, ובאררו להן שאינן מכוונין לעצמן כוונת צריכה מאד, ושהשם אינו צריך אליהם, אמר שמואל החפץ לה' בעולות וזבחים כשמע בקול ה', ואמר ישעיה למה לי רוב זבחיכם יאמר ה', ואמר ירמיה כי לא דברתי את אבותיכם ולא צויתים ביום הוציאי אותם מארץ מצרים על דברי עולה וזבח, כי אם את הדבר הזה צויתי אותם לאמר שמעו בקולי והייתי לכם לאלוקים ואתם תהיו לי לעם.....

רד"ק תהלים פרק מ פסוק ז

(ז) "זבח ומנחה לא חפצת אזנים כרית לי עולה וחטאה לא שאלת". הזבח הוא זבח השלמים, והמנחה היא הסולת בלולה בשמן כמו שכתוב (ויקרא ג, א). והעולה היא באה-לכפר על מצות עשה שעבר עליהם, וחטאה היא קרבן החטאת: כמו שכתוב (שם א, ג יז). והנה אמר: לא חפצת ולא שאלת, ונאמר בירמיה: (ז, כב): כי לא דברתי את אבותיכם ולא צויתים ביום הוציאי אותם מארץ מצרים על דברי עולה וזבח, והנה מצאנו בתורה (במדבר כח, ב - ג) שמצוה על התמידים להקריבם בכל יום!?! התשובה בזאת השאלה, כי תחילת מצות האל לישראל לא היתה אלא שישמעו בקולו, וכן אמר במרה (שמות טו, כו): אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך והישר בעיניו תעשה. וכשהתחילו לחטוא צָנָה אותם על הקרבנות, על קרבנות היחידים ועל קרבנות הציבור, על קרבנות היחידים שיקריבו אותם החוטאים, ועל קרבנות הציבור צוה שיהיו תמידים בכל יום, לפי שאי אפשר שלא יהיו בכל ישראל רבים חוטאים בכל יום ויהיו רבים בהם שלא ידעו מה הם חייבים מעצמם להקריב, ויהיו קרבנות הציבור כפרה להם בשובם מחטאם. ואילו לא חטאו ישראל במדבר לא צוה אותם האל יתברך על הקרבנות, כי מתחילה לא צוה אותם עליהם, כמו שאמר ירמיה (ז, כג) בסוף הפסוק ההוא: כי אם את הדבר הזה צויתי אותם לאמר שמעו בקולי. וכן בעשרת הדברים שהם כוללים כל התורה אין בהם זכר לקרבנות. ואם לא יחטא איש איננו צריך לקרבן, והוא טוב לפני ה' יתברך יותר מאותו החוטא ומקריב, כמו שאמר שמואל (א טו, כב): החפץ לה' בְּעֹלוֹת וזבחים פְּשָׁמֶעַ בְּקוֹל ה' הֲנֵה שְׁמַעַ מִזְבֵּחַ טוֹב. וכן אמר בזה המזמור: זבח ומנחה לא חפצת וגו' עולה וחטאה לא שאלת. אזנים כרית לי, כלומר, פתחת לי שאשמע לקולך. גם לגמול החסידים שעשית עמי לא שאלת ממני עולה ומנחה; אלא לעשות רצונך, וכן חפצתי.

הרמב"ן (ויקרא א:ט)

והנה הם (דברי הרמב"ן) דברי הבאי, ירפאו שבר גדול וקושיא רבה על נקלה, יעשו שולחן ה' מגואל שאיננו רק להוציא מלבן של רשעים וטפשי עולם, והכתוב אמר כי הם לחם אשה לריח ניחוח: וגם כי לפי שטותם של מצרים לא תתרפא מחלתם בזה; אבל תוסיף מכאוב, כי מחשבת הרשעים הנזכרים לעבוד למזל טלה ומזל שור שיש להם כח בהם כפי מחשבתם, ולכן לא יאכלו אותם לכבוד כחם ויסודם, אבל אם יזבחו אותם לשם הנכבד זה כבוד להם ומעלה, והם עצמם כך הם נוהגים, כמו שאמר (ויקרא יז ז) ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים, ועושי העגל זבחו לו. והרב מזכיר שהיו מקריבים ללבנה בכל ראשי חודשיהם, ולשמש בעלותה במזלות הידועים להם בספריהם. ויותר תתרפא המחלה באכלינו מהם לשובע שהוא אסור להם ומגונה בעיניהם ולא יעשו כן לעולם: והנה נח בצאתו מן התיבה עם שלשת בניו אין בעולם כשדי או מצרי הקריב קרבן וייטב בעיני ה' ואמר בו (בראשית ח כא) וירח ה' את ריח הניחוח. וממנו אמר אל לבו לא אוסיף עוד לקלל את האדמה בעבור האדם (שם). והכל הביא גם הוא מככורות צאנו ומחלביהו, וישע ה' אל הבל ואל מנחתו (שם ד ד), ולא היה עדיין בעולם שמץ ע"ז כלל. ובלעם אמר את שבעת המזבחות ערכתי ואעל פר ואיל במזבח (במדבר כג ד), ואין דעתו עתה לשלול ממנו אמונות רעות, ולא נצטוה בכך, אבל עשה כן לקרבה אל האלוקים כדי שיחול עליו הדבור, ולשון הקרבנות את קרבני לחמי ריח ניחוחי (שם כח ב), וחלילה שלא יהא בהם שום תועלת ורצון. וְקָשׁוּלָנֹת ע"ז מדעת השוטים: ויותר ראוי לשמוע הטעם שאומרים בהם, כי בעבור שמעשי בני אדם-נגמרים במחשבה ובדבור ובמעשה, צוה השם כי כאשר יחטא יביא קרבן, יסמוך ידיו עליו כנגד המעשה, ויתודה בפיו כנגד הדבור, וישורף באש הקרב והכליות שהם כלי המחשבה והתאוה, והכרעים כנגד ידיו ורגליו של אדם העושים כל מלאכתו, ויזרוק הדם על המזבח כנגד דמו בנפשו, כדי שיחשוב אדם בעשותו כל אלה כי חטא לאלוקיו בגופו ובנפשו; וראוי לו שישפך דמו וישורף גופו לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה וכפר הקרבן הזה שיהא דמו תחת דמו, גפש תחת נפש, וראשי אברי הקרבן כנגד ראשי אבריו, והמנות להחיות בהן מורי התורה שיתפללו עליו. וקרבן התמיד, בעבור שלא ינצלו הרבים מחטוא תמיד. ואלה דברים מתקבלים מושכים את הלב כדברי אגדה:

ספר החינוך מצוה צה

הלא אמרנו כי עיקרי הלכות תלויין אחר הפעולות, ועל - כן כי יחטא איש לא יטוהר לבו יפה בדבר שפתים לבד, שיאמר בינו ולכותל חטאתי לא אוסיף עוד, אבל בעשותו מעשה גדול על דבר חטאו, לקחת ממכלאותיו עתודים ולטרוח להביאם אל הבית הנכון אל הכהן, וכל המעשה הכתוב בקרבני החוטאים, מתוך כל המעשה הגדול הוא יקבע בנפשו רוע החטא, וימנע ממנו פעם אחרת.

אברבנאל ויקרא הקדמה

....מן הנביאים ומן הכתובים ומדברי רז"ל בהרבה מקומות יש סיוע גדול לדברי הרב המורה ואינם בזה דברי הבאי אלא דברי קדושה. והנני מודיעך סברת הרב ודעתו בדבר הזה באמרו שהיו הקרבנות על הכונה השנית ולא אמר שלא יהיו על הכונה הראשונה כי זה הלשון מורה שיש שתי כונות בקרבנות כונה ראשונה וכונה שנית והנה הכונה הראשונה בה היא כדי להתקרב אדם לאלוקיו ולהכניע לפניו ויאמין במציאותו ואחדותו והשגחתו שהיא הכונה אשר בעבורה הקריבו אדם ונח קרבנותם והכונה הזאת הראשונה לא יכחיש הרב שתמצא במצות הקרבנות. כי הנה בעצם וראשונה על זה נתכווננו. האמנם להיות השלמות האנושי דבק בנפשו והוא כפי האמונות והדעות האמתיות ראה הרב המורה שהכונה הראשונה הנזכרת יותר תמצא בתפלה ובהשכלה והידיעה האמתית ובשאר המצות המכוונות לזה התכלית והכונה ממה שתמצא בהקרבנות חלב ודם ושרפת גופי הב"ח וע"כ אמר הרב שצוה הקדוש ברוך הוא במצות הקרבנות להשגת הדבוק האלוקי וידיעתו באמת מפני שהיו כל בני אדם מורגלים בעבודות הקרבנות ותהיה קשה עזיבת המורגל בהחלט אבל צוה שיעשו אותם לגבוה כי בזה יגיעו אל הכונה הראשונה מהשגת האמונות האלהיות והדבוק בש"י ויתרחקו מדרכי ע"א. הנה אם כן שתי כוונות נמצאו בקרבנות כפי הרב המורה הראשונה והיא אשר שער בלבד הרמב"ן, והשנית. ושתיים כיון יתברך בואת המצוה וכאשר תבין זה על אמתתו לא ישאר מקום אל ספקות הרמב"ן...

משנה מסכת זבחים פרק יד

משנה ד

עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות ועבודה בכורות משהוקם המשכן נאסרו הבמות ועבודה בכהנים קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים קדשים קלים בכל מחנה ישראל.

משנה ה

באו לגלגל והותרו הבמות קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים קדשים קלים בכל מקום:

משנה ו

באו לשילה נאסרו הבמות לא היה שם תקרה אלא בית של אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן והיא היתה מנוחה קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים קדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה:

משנה ז

באו לנוב ולגבעון הותרו הבמות קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים קדשים קלים בכל ערי ישראל:

משנה ח

באו לירושלים נאסרו הבמות ולא היה להם עוד היתר והיא היתה נחלה קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים קדשים קלים ומעשר שני לפנים מן החומה:

משך חכמה ויקרא הקדמה

הקדמונים נחלקו בטעם הקרבנות: המורה אמר כי הוא להרחיק לב האדם מעבודה זרה. והרמב"ן (ויקרא א, ט) וסייעתו אמרו כי הוא לקרב כל הכוחות העולמות. והוא ענין עלעקטרי רוחני; אשר בפעולות הכהן עשה גבוהות בעולמות שונים כידוע. ואולי יש להכריע, כי קרבנות במה הם רק להרחיק עבודה זרה מלבבות עם ישראל, לכן צוה כי יקטירו לשם שמים. לא כן קרבנות בית המקדש - המה ודאי לקרב העולמות ולחבר דודים....

.....ובזה נתגלה לי סוד במה שחדש רבינו חיים כהן (במגילה דף י, א) למאן דאמר לא קידשה לעתיד לבא, מכל מקום בכמה אסור להקריב, יעויין שם. משום דאנשי כנסת הגדולה בטלינהו ליצרא דעבודה זרה (יומא סט, ב), אם כן תו אין צורך להקריב בכמה לגדור העם מעבודה זרה, ואין חפץ להשם בבקר וצאן בכמה שאינם לריח ניחות, רק בשביל להגדירם שלא יקריבו לעבודה זרה. אם כן; תו כי בטלה יצרא דעבודה זרה אסור להקריב בכמה....

ויבואר בזה פסוקי תהלים נא: "כי לא תחפוץ זבח ואתנה עולה לא תרצה" (פסוק יח). פירוש, בבמה שאין קרבנות לריח ניחוח. "היטיבה ברצונך את ציון תבנה חומות ירושלים - אז תחפוץ זבחי צדק עולה וכליל" (כ - כא). שאז יהיה עצם הקרבנות חפץ הבורא באמת לענין נכבד לקרב העולמות ולהועיל לכל העולם כולו....

נתיבות שלום

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר וגו' אדם כי יקריב מכם קרבן לה' פרשת הקרבנות הוא דבר ה' הראשון מאהל מועד, כי ענין הקרבנות הוא מהענינים הרמים ביותר בתורה גבוה מעל גבוה, וכמשאחז"ל (אבות פ"א) על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים. ופירושו המפרשים שעבודה היא עבודת הקרבנות, שהיא אחד מג' העמודים שכל העולם עומד עליהם ושקולה ככל התורה. וכמו שמצינו שכל בנינו של עולם אהו המבול התחיל בקרבנו של נח, וכדומה (בראשית ח) וירח ה' את ריח הניחוח ויאמר ה' אל לבו לא אוסיף לקלל עוד את האדמה. והתורה העשירה את עבודת הקרבנות בדרגת קדש קדשים, שעיקר העבודה בבית המקדש היתה בקרבנות, הן עבודת התמידים דבר יום ביומו, ואחז"ל (במד"ר כא) על זה, שחמיר של שתי כיפור על עונות של לילה ותמיד של בין הערבים על עונות של יום, והיינו שעל יום היתה הכפרה לכלל ישראל, וכמו כן בשבתות וימים טובים, היתה המשכת הקדושה ע"י הקרבנות המיוחדים לימים אלו, וגם כל יחיד כאשר חטא הביא קרבן חטאת והקרבן כיפר לו על חטאו.

ומצינו בתורה במדרגה העילאית של הקרבנות שנאמר בהם אשה ריח ניחוח לה', ואיתא על זה בספרי (שלה), נחת רוח לפני שאמרתי, ובעשה רצוני, אם כי בכל התורה עושים את רצון ה', וע"י כל המצוות מתקיים רצוני ית', לא נאמרה מדרגה גבוהה כזו של נח"י לפני השי"ת אלא בקרבנות שהם ריח ניחוח לה', שענין מיוחד יש בהקרבנות הקרבנות, אשר תכלית רצוני ית' בבריות העולם, שנתאה הקב"ה להיות לו דורה בתחתונים, מתקיים ע"י מעשה הקרבנות. ואם כל זה הוא למעלה מהשגתינו לעמוד על עומק מהות ענינם של הקרבנות, שהם קודש קדשים למעלה מכל מושג, ואפילו בתורת הנסתר לא נתפרשו הכוונות של הקרבנות הקרבנות, ורק כאשר יבנה ביהמ"ק ינגלה אורם. אך יש להתבונן ולקרב להשגתנו משמעות עבודת ה' שע"י הקרבנות שנקראו עבודה, וגודל כוחם לכפר על כל העונות, דלכאורה הרי אין שייכות להקרבנות הקרבנות עם האדם עצמו שהאדם חטא והבהמה מוקרבת לקרבן, ואין מתכפר לו על ידי זה.

עוד י"ל הענין המיוחד שיש בקרבנות שנאמר בהם יקריב אותו לרצונו, ואחז"ל (ר"ה ו.) כופין אותו על שיאמר רוצה אני, למה נתייחדו הקרבנות יתר על כל המצוות שכופין עליהם שאין צריך שיאמר רוצה אני. והמפרשים עמדו על הכתוב אדם כי יקריב מכם קרבן לה', וכן הוא במדרש תנחומא (ויקרא ח) שמקשה למה אמר אדם ולא אמר איש כי יקריב, ואם בשאר מקומות שנזכר בתורה לשון אדם ממשטיין עכו"ם, אך קרבנות נדבה הרי מקבלים גם מן העכו"ם. עוד עמדו על לשון הפסוק אדם כי יקריב מכם, שהיה לו' לומר אדם מכם כי יקריב, וגם מה שהתחיל הפסוק בלשון יחיד, אדם כי יקריב מכם, ומסיים בלשון רבים, תקריבו את קרבונכם.

והענין הוא כמו שכתב הרמב"ן עה"פ אשה ריח ניחוח לה' לבאר ענין הקרבנות, וז"ל: כי בעבור שמעשה בני אדם בגמרים במחשבה ובדבור ובמעשה צוה השם כי כאשר יחטא ויביא קרבן יסמוך ידיו עליו כנגד המעשה, ויתורה בפיו כנגד הדבור, וישרוף באש הקרב והתליות שהם כלי המחשבה והתאווה, והכרעים כנגד ידיו ורגליו של אדם העושים כל מלאכתו, ויורוק הדם על המזבח כנגד דמו בנפשו, כפי שישוּב אדם בעשותו כל אלה, כי חטא לאלקיו בגופו ובנפשו, וראוי לו שישפך דמו וישרף גופו; לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה, וכפר הקרבן הזוה שיהא דמו תחת דמו נפש תחת נפש, וראשי אברי הקרבן כנגד ראשי אבריו וכו', ע"כ. והיינו שעיקר ענינו של הקרבן אינו רק עצם הקרבנות, אלא המחשבה והרעותא דלבה, מה ששם אל לבו, וחושב בדעתו שכל מעשה הקרבן כפי שנתפרש בפסוקים היה ראוי להעשות בו, וזה עיקר הקרבן שמוטו עצמו לגמרי להשי"ת. ולכן צויכים בקרבן במיוחד שיהא לרצונו, וכופין אותו עוד שיאמר רוצה אני, לפי שתכלית הקרבן הוא הרצון שמוכן למסור את עצמו, ואם אין זה לרצונו חסרה כל התכלית של הקרבן. וזה מו"א בזה"ק (ח"ג לב) שאם הקרבן לא התקבל לרצון היתה נראית דמות כלב ע"ג המזבח, דמה שקרבן מתקבל לרצון תלוי בערך התשובה הנרצית של המקריב שיהא מוכן שכל הנעשה בקרבן יעשה בו, ורק כאשר הוא עושה תשובה שלמה והוא כבד מוכן לזה או מתקבל הקרבן לרצון. וא"י בספ"ק (ע"י מאור ושמש פר' קרח

שהלויים בבית המקדש בשרים ובזמרים היו מעוררים את נשמת יהודי בכל מצב שהוא, והביאוהו לידי זה שיהיה מוכן שיעשה בו כל מה שעושים בקרבן, ואז יהיה מתחפץ ע"ג המזבח מדמות כלב לזמנת אריה.

וענין זה הוא תכלית התורה, כמד"כ שמע ישראל ה"א ה' אחד ואהבת את ה"א בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, שיהודי יקריב עצמו כליל קרבן להשי"ת. ומצוה זו אינה במעשה. אלא במחשבה, שהרי אין רצון ה' שיהודי יקריב עצמו בפועל וכמש"נ ח"י בהם ולא שימות בהם, אכן להשלמת חלק המעשה צוה הקב"ה שיהודי יביא קרבן ויצויר בנפשו את כל מה שעושים בהמה כאילו עושים זאת בו, ואז יחשב לו כאילו כל זה בצעשה בו, שדמו נשפך לפני השי"ת וכולו נשרף לקרבן לה', וע"י נשלם גם חלק המעשה של הקרבנות עצמו לקרבן, ומתקיימת תכלית רצון ה' של ואהבת את ה"א בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, שיהודי יקריב עצמו לקרבן להשי"ת, בהצטרפות המחשבה שלו עם המעשה שנעשה בקרבן. ובקרבנות הציבור עשו זאת הכהנים עבור כל כלל ישראל, שבעת הקרבת הקרבן מסרו את נפשם להשי"ת בשם כל ישראל, ועל זה נאמר בקרבנות אשה ריח ניחוח לה' שאמר ובעשה רצוני, שע"י הקרבנות הר"י נשלם בפועל ונתקיימה תכלית רצונו ית' שיהודי יקריב עצמו כליל לקרבן לה'.

וזהו שאמר הכתוב אדם כי יקריב מכם ולא אדם מכם כי יקריב, להורות שעיקר הקרבן הוא מכם, היינו מעצמותכם, שתקריבו עצמכם להשי"ת, אך האיתן יתקיים זה בפועל, ע"י מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבונכם. קרבונכם היינו קרבן עצמכם נשלם ע"י הבהמה הנקב והצאן, המעשה שעושים בבהמה מתייחס על המחשבה והכוונה שלכם ומשלים אותה וע"י נשלם קרבונכם דייקא. וזה תכלית הקרבן שיהודי יביא את עצמו למדרגה זו שימסור את נפשו להשי"ת, ויקיים אדם כי יקריב מכם קרבן לה', להקריב את עצמו להשי"ת, ע"י שהוא בטל ומבוטל ומוסר נפשו להשי"ת. ובכונותו לכך שכל הנעשה בקרבן יעשה בו, ואז הוא אשה ריח ניחוח לה', וזו הנח"י הגדולה ביותר לפני השי"ת, כאשר יהודי בטל לגמרי להשי"ת בכחי' כי עליך הורגנו כל היום. ומדן אדמו"ר בב"א ז"ע פ"י, אדם

כי יקריב מכם קרבן לה, אם כי יקריב מכם, אם יהודי מקריב אותו עצמו לקרבן להשי"ת, הר"ו קרבן לה, אבל מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן, היינו שעושה רק את מעשה הקרבן בפועל ואינו מוסר

עצמו, הקריבו את קרבנכם, נחשב זאת רק כקרבן שלכם אבל לא כח"י קרבן לה. כאמור כי הקרבן לה, הנרצה ביותר הוא מה שיהודי מביא את עצמו לקרבן לה, שרואה ומתבונן בהקרבת הבהמה וכך מוכן הוא להקריב את עצמו.

ולכן עבודת הקרבנות היא אחת מג' העמודים שהעולם עומד עליהם, כי בה מתקיימת תכלית הבריאה. וכמו שהעולם עומד על התורה כך הוא עומד על העבודה, וזה היה עיקר עבודת המקדש, ובכל הימים טובים ועל כל הענינים הקריבו קרבנות, והקרבנות מכפרים - על - כל - העונות, כי - עבודת הקרבנות היא העבודה הגבוהה ביותר שיהודי מקריב את עצמו לקרבן להשי"ת, שהיא תכלית רצונו ית' כבריאה הנשלמת בהקרבת הקרבן.

ורבינו יונה בספרו שערי העבודה מפליג בערך העבודה העילאית של הקרבנות, ומאריך איך היתה זו מתחבת עבודת הקרבן, שתהיה שחיטת הקרבן לפניך כאילו שחטתי את עצמי, כמו שגלוי וידוע לפניך שכן הייתי עושה בעצמי אילו היה ברצונך, ועל דרך זה בכל העבודות. ומסיים, הנה נתבאר כי המקריב קרבן בין שהיה הקרבן נדבה בין שיביא אותו על חטא וגו' הוא המקריב את נפשו והכהן הוא כמלאך משרת עומד ומקריב נפשותיהם של צדיקים על גבי המזבח.

ועפ"ז י"ל מש"כ בתפארת שלמה כאן אהא דמצינו בענין הקרבנות שאמר ישעיה הנביא (פרק א) למה לי רוב זבחים יאמר ה' וגו' ודם פרים וכבשים ועתורים לא תפצתי, היינו שאם אתם חוטאים אין תפץ הקב"ה בזבחיכם, ומדוע אמר כן רק על הקרבנות ולא על כל שאר המצוות שאם אתם חוטאים אין להקב"ה תפץ במצוותיכם. עוד מביא שם מה שבקרבנות מצינו שמתשבה פוסלת בהם, משא"כ בשאר מצוות אין מתשבה פוסלתן, שאם יהודי עושה מצוה לשם שמים אף שמכונן גם

שע"י המצוה יומשך אליו שפע בגשמיות כמ"ד ונתתי וגשמית בעתם הר"ו עולה לרצון, וכמשא"ל (פסחים ח.) האומר סלע זו לצדקה בשביל שיהיה בני הר"ו צדיק גמור, וכן על התורה אמרו לעולם ילמד אדם תורה שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, ורק בקרבנות מצינו שהמתשבה פוסלת. וענינו כמאה"כ (שמות כב) וזבח לאלהים יחרם בלתי לה' לבדו, שזבחות הזבח צריכה להיות בלתי לה' לבדו ולא יערב בוה שום מתשבה לעצמו. ועל פי דברינו יבואר היטב שהיות ותכלית הקרבן היא שיהיה יקריב עצמו כליל להשי"ת, ע"כ כשמכונן

גם לעצמו הסר העיקר מעבודת הקרבן, ולכן הוכיחם הנביא רק על ענין הקרבנות למה לי רוב זבחיכם, לפי שענין הזבחים הוא קדש קדשים וכאשר ישראל חוטאים ואינם מתנהגים כראוי הרי אין זה קרבן, ואין זה כשאר כל המצוות שבתורה שאין בהם ענין זה, כי ענין הקרבן הוא עבודת ה' במדרגה הגבוהה ביותר שיהודי יקריב עצמו לקרבן להשי"ת ואם אינו מתנהג כראוי למה לי רוב זבחיכם.

ועד"ז י"ל מאת"ל (מנחת קרי.) עה"פ זאת התורה לעולה ולחטאת, כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת. לא אמרו כל הלומד אלא כל ה"עוסק" בתורת עולה, היינו שעוסק בתורה במעשה הקרבן, שמצייר לעצמו כאילו הוא עצמו קרבן העולה ובו עושים את כל מעשה הקרבן, או הריחו כאילו הקריב עולה אף בזמן הזה שאין קרבנות.

והתורה"ק היא נצחית בכל דור ולכל אדם, ואף שבעוה"ז אין אנחנו יכולים להקריב לפניך, והגנו מיחלים וחשב את העבודה לרביד ביתך, הרי ענין הקרבנות שייך תמיד ע"ד העבודה. וכמרומו באמרו מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן, היינו כל עניני חומריה וישות, אשר כל הבריאה נאחזת בסבך הזה, וכל תכלית עבודתו של יהודי היא להכניע להשי"ת את החומר שלו ואת ישותו. וזה ענין הקרבן, שע"י הבאת הקרבן מגלה יהודי דעתו שבוה מוסר ומכניע את כל חומריהו לכבוד שמו ית'. ומטעם זה אדם

החוטא מביא חטאת ומתכפר לו, ולכאורה איך בכחה של הבאת קרבן לכפר על חטאתו אשר חטא. אלא שכל מה שלאדם חוטא הרי זה נובע מהתגברות החומריהו, ממנו תוצאות הקנאה והתאוה והכבוד המוציאים את האדם מן העולם, וכאשר מביא קרבן הריהו מוכיח בוה שמכניע את החומריהו להשי"ת, וע"ז מתקן את החטא בשורשו. וזהו ענין הקרבת הקרבן מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן, שתכלית הקרבן היא שיהודי יכניע ויבטל את החומר והישות שבו להשי"ת, וזאת הוא מגלה ע"י הקרבת עצם הקרבן.

יש בחינה למעלה מן שמקריב את עצמו כולו כקרבן, וזהו הפסוק שפ"א מרן הק' מקוברין ז"ע התלהב בתפלת מוסף של שבת, והרעיש בקולי קולות עדי התעלפות באמירתו ואת מוסף יום השבת הזה בעשה ונקריב לפניך. ואח"כ בשולחנו הק' אמר בעשה ונקריב לפניך, שאותנו עצמנו בעשה קרבן לפניך, והיה זה כפ"י על מה שהיה בתפילה. זו הנשמה ופנימיות ענינו של קרבן מוסף שבת, וזהו הנצחיות במעשה הקרבנות השייך לדורות, שנעשה ונקריב לפניך אותנו עצמנו. בכתי' אדם כי יקריב מכם שאו הר"ו קרבן לה, הקרבן הנרצה ביותר הוא זה שיהודי מקריב אותו עצמו לקרבן לה, שמוכן להקריב את עצמו להשי"ת ולמסור לו ית' את כל כולו. ועל דוגמת אדם כי יקריב מכם קרבן לה' פתח הפסוק בלשון יחיד, שרק יחידים משיגים זאת, משא"כ הקרבן מן הבהמה הבקר והצאן, היא הדוגמה הפחותה של קרבן שם באמר תקריבו את קרבנכם בלשון רבים, ואז נחשב רק קרבנכם שאינו בדרגת קרבן לה'.